

Budget 2024-2027



Låneadgang og særtilskud



TØNDER
KOMMUNE

Indholdsfortegnelse

	Side
Særtilskud – Vanskeligt stillet kommune	3
Låneadgang	10

Tønder Kommune

Dato: 30-08-2023
Enhed: Finansiering
Sagsbeh.: Emil Niragira Rasmussen
Koordineret med:
Sagsnr.: 2023 - 1582
Dok. nr.: 611951

Ansøgning om tilskud til puljen for særligt vanskeligt stillede kommuner (§ 16)

Tønder Kommune har for 2024 søgt om at komme i betragtning ved fordeling af tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner efter § 16 i lov om kommunal udligning og generelle tilskud.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har foretaget en samlet vurdering af de indkomne ansøgninger. Der henvises i den forbindelse til vedlagte orientering om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud for 2024 efter § 16.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal hermed meddele, at Tønder Kommune med henblik på budgetlægningen for 2024 er tildelt et særtilskud efter § 16 på 16,464 mio. kr. Tilskuddet skal ses i relation til den ekstraordinære forhøjelse af puljen i 2024.

Tilskuddet udbetales via de månedlige afregninger for Skattestyrelsen for 2024.

Kontaktpersoner i Indenrigs- og Sundhedsministeriet er specialkonsulent Jonas Falslev Jensen (jfj@im.dk / 72 28 25 78) og specialkonsulent Emil Niragira Rasmussen (enir@im.dk / 72 28 25 56).

Med venlig hilsen

Dorte Lemmich Madsen

Sagsnr.: 2023 - 1582

Dok. nr.: 612056

Dato: 30-08-2023

Orienteringsskrivelse til kommuner om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud efter § 16 for 2024

1. Indledning

Efter § 16 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner yder indenrigs- og sundhedsministeren årligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner efter konkrete ansøgninger.

I alt 37 kommuner har for 2024 søgt om tilskud i henhold til § 16 i omtalte lov. Heraf er 20 kommuner tildelt særtilskud efter § 16 for i alt 734,4 mio. kr.

I *afsnit 2* redegøres der nærmere for lovgrundlaget for særtilskudspuljen for vanskeligt stillede kommuner.

I *afsnit 3* redegøres for den nærmere konkretisering af de kriterier, der er lagt til grund for vurderingen.

I *afsnit 4* findes en omtale af de hensyn, som ministeriet i øvrigt har inddraget i sin vurdering.

I *afsnit 5* omtales ordningen med udviklingspartnerskaber.

I *afsnit 6* konkluderes vedrørende fordeling af tilskud.

2. Særtilskudspuljen for 2024

Særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner er på i alt 734,4 mio. kr. i 2024. Heraf udgør 350 mio. kr. en ekstraordinær forhøjelse som følge af aftalen om kommunernes økonomi for 2024. Et tilskud på 0,936 mio. kr. er på forhånd tildelt til Aabenraa Kommune vedr. det tyske mindretal.

I særskilt brev af d. 30. juni 2023 har ministeriet skrevet ud til kommunerne og på et overordnet niveau oplyst om de forhold, der bl.a. ville blive lagt vægt på ved fordelingen af rammen. Det fremgår af brevet, at der ved vurderingen af kommunernes ansøgninger vil blive lagt vægt på bl.a. følgende hovedkriterier:

- Demografiske og socioøkonomiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer.

Hovedkriterierne har - ud fra forskellige vinkler - det formål at pege på nogle særlige udfordringer, som kan medføre et pres for supplerende ekstern finansiering i kommuner, og særtilskudsfordelingen skal således ses som et supplement til det generelle tilskuds- og udligningssystem.

3.0 Konkretisering af kriterier

3.1. Kommuner med demografiske og socioøkonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på de økonomiske udfordringer hos kommuner, der er præget af bl.a. befolkningsfald, mange ældre og andre forhold som landdistriktsgrad eller mange efterkommere fra ikke-vestlige lande.

Som underliggende kriterier for kommunernes opfyldelse af dette hovedkriterium indgår udvikling i befolkningstallet for hhv. 2019-2023, relativt høj landdistriktsgrad i 2023, beskatningsgrundlaget for 2024, vækst i andel i visse aldersgrupper (0-16-årige, 70+-årige) fra 2021-2023, andelen af 80+-årige i 2023 samt beskæftigelsesfrekvensen i 2021 og høj andel ikke-vestlige efterkommere i 2023, *jf. tabel 1.*

Tabel 1	
Demografiske og socioøkonomiske udfordringer	
Kriterier	År
Befolkningsudvikling	2019-2023
Landdistriktsgrad	2023
Beskatningsgrundlag	2024
Andel 70+ årige	2021-2023
Andel 0-16 årige	2021-2023
Andel af 80+ årige	2023
Beskæftigelsessituation	2021
Ikke-vestlige efterkommere	2023

3.2. Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på kommunens mere øjeblikkelige økonomiske udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår likviditeten (opgjort efter kassekreditreglen) i 2. kvartal 2023, udvikling i beskatningsgrundlag 2023-2024 samt niveau i 2024 med to tærskelværdier, den driftsmæssige balance i 2023 ifølge budgettet, ledigheden i 2022, stigning og niveau for udgifter til børn og unge med særlige behov i 2020-2022 samt højt niveau i 2022, høje udgifter til dyre enkeltsager på det specialiserede socialområde som indikeret med udbetaling fra den centrale refusionsordning i 2020-2022 samt faldende skattefinansierede bruttoanlægsudgifter 2020-2022 og lavt niveau, *jf. tabel 2.*

Tabel 2	
Aktuelle økonomiske udfordringer	
Kriterier	År
Likviditet	2023
Udvikling i beskatningsgrundlag	2023-2024
Beskatningsgrundlag pr. indbygger (tærskelværdi I)	2024
Driftsbalance	2023
Beskatningsgrundlag pr. indbygger (tærskelværdi II)	2024
Ledighed	2022
Anlægsudgifter (Ændring)	2020-2022
Anlægsudgifter (Gennemsnit)	2020-2022
Statsrefusion til særligt dyre enkeltsager	2020-2022
Udgifter til børn og unge (tærskelværdi)	2022
Udgifter til børn og unge (stigning)	2020-2022

3.3. Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Nogle kommuner har økonomiske udfordringer, som kan være af mere vedvarende karakter.

Udfordringerne understreges af særligt høje overførselsudgifter, udgifter til førtidspension, udgifter vedr. børn og unge med særlige behov, et lavt beskatningsgrundlag og høj langfristet gæld, som antages at være medvirkende til højt beskatningsniveau.

Som underliggende kriterier indgår et lavt beskatningsgrundlag i 2024 og et højt beskatningsniveau i 2024, høj langfristet gæld ultimo 2022, høje overførselsudgifter og udgifter til førtidspension i 2022, høje udgifter vedr. børn og unge med særlige behov i 2022, samt høje gennemsnitlige udgifter til voksenhandicap i 2020-2022, *jf. tabel 3.*

Tabel 3	
Vedvarende økonomiske udfordringer	
Kriterier	År
Beskatningsgrundlag	2024
Beskatningsniveau	2024
Langfristet gæld	2022
Overførselsudgifter	2022
Førtidspension	2022
Udgifter til børn og unge	2022
Voksenhandicap	2020-2022

4. Hensyn i øvrigt

Udover kommunernes opfyldelse af et eller flere af de tre hovedkriterier inddrages foruden kommunernes ansøgninger og kommunernes størrelse samt en række øvrige forhold og økonomiske nøgletal ved fordelingen af særtilskud efter § 16.

Bl.a. kan i fastsættelsen af særtilskudsbeløb også inddrages udviklingen i øvrige tilskud. I denne særtilskudsrunde er tilskudsbeløbene samtidig særligt påvirkede af den ekstraordinære forhøjelse af særtilskudspuljen på 350 mio. kr. i 2024.

5. Udviklingspartnerskaber

Der er indgået udviklingspartnerskabsaftaler med Langeland, Lolland og Læsø Kommuner for 2022-2025 og med Morsø Kommune for 2023-2026. Hertil er 181,9 mio. kr. af den lovfastsatte ramme efter § 16 reserveret frem til 2025. Der indgås ikke yderligere aftaler om udviklingspartnerskaber for 2024-2027.

6. Konklusion vedrørende fordeling af tilskud

Tilskud fordeles til de kommuner, der opfylder et vist antal af kriterierne i de tre kategorier nævnt i afsnit 3.1.-3.4. I fastsættelsen af beløb indgår bl.a. opfyldelsen af kriterier, i hvilken grad kriterierne opfyldes, eventuelle hensyn nævnt i afsnit 4 samt ansøgningen fra kommunen.

Ansøgning om tilskud efter § 16 til særligt vanskeligt stillede kommuner

Ansøger: 550 Tønder

Ansøgning om tilskud efter § 16 til særlig vanskeligt stillede kommuner i hele landet indtastes og godkendes senest **mandag den 7. august 2023**.

Der henvises til ministeriets brev af 30. juni 2023 vedr. kommunernes budgetlægning for 2024 for en beskrivelse af særtilskudspuljen. Spørgsmål vedr. ansøgningen kan herudover besvares af Jonas Falslev Jensen (jfj@im.dk / 72 28 25 78) og Emil Niragira Rasmussen (enir@im.dk / 72 28 25 56).

Kort indberetningsvejledning:

Dette ansøgningsskema giver mulighed for at anføre lange tekster i samtlige spørgsmål. For at undgå at miste lange indtastede tekster, hvis du skulle miste forbindelsen til ministeriet, kan det være en god sikkerhed at trykke 'Send' ind i mellem, for så bliver teksten gemt. Du kan gøre dette, så snart du har udfyldt kontaktpersonoplysningerne nederst.

Bemærk i øvrigt, at det er muligt at kopiere (copy/paste) tekst fra andre programmer ind i de enkelte tekstbokse.

Du afslutter ansøgningen ved at trykke 'Godkend', hvorefter du ikke kan rette i ansøgningen længere.

Umiddelbart efter du har trykket 'Godkend', vises ansøgningen i en udskrivningsvenlig udgave *med dato- og underskriftslinje nederst*. Disse linjer er alene medtaget for at give ansøger mulighed for at printe ansøgningen ud, udfylde linjerne og gemme udskriften som intern kvittering for indsendelsen af ansøgningen.

I. Ansøgning

1) Anfør det ansøgte beløb i 2024:

(i mio. kr.)

30

2) Beskriv kommunens væsentligste begrundelser for ansøgningen:

(max 1.000 tegn)

Tønder Kommune søger om særtilskud efter § 16, da kommunens demografiske og socioøkonomiske struktur udfordrer kommunens økonomiske grundlag.

Kommunen oplevede i perioden 2019-2023 et fald i befolkningstallet på 1,89 pct. mod en vækst på landsplan. Hvortil der kommer en stigning i andelen af 70+ årige på 2,88 pct. samt en andel af 80+ årige på 6,64 pct. Hvorfor kommunen oplever et stigende demografisk pres.

Kommunens socioøkonomiske pres er ligeledes blevet større. Vedrørende udgifter til overførsler og herunder førtidspension samt udgifter til børn og unge med særlige behov rangerer kommunen blandt den fjerdedel af de 98 kommuner, som har de højeste udgifter.

Der er ringe mulighed for at finansiere disse voksende udgifter. Med en beskæftigelsesfrekvens i 2021 under landsgennemsnittet, det 5. laveste beskatningsgrundlag i 2024 og en driftsbalance for 2023 under gennemsnittet for yderkommunerne vil kommunens økonomi blive udfordret.

3) Beskriv kommunens indsatser i forhold til at forbedre kommunens økonomiske situation. Fx strukturtilpasninger, effektiviseringstiltag mm.:

(max 1.000 tegn)

Tønder Kommune arbejder kontinuerligt med tilpasning og omprioritering bl.a. gennem demografimodeller på de store serviceområder og gennem struktur og kapacitetstilpasning på relevante områder.

I 2023 er arbejdet med at sikre økonomisk bæredygtige dagtilbud i gang. På ældreområdet arbejdes med ny velfærdsboligstrategi, som bl.a. skal understøtte borgerne i at mestre eget liv med mindst mulig kommunal indgriben. Det vil bl.a. sikre en optimal udnyttelse af fællesskabets ressourcer.

Kommunen understøtter omstillingen til VE-projekter. Målet er, at der i 2025 er etableret 125 vindmøller og 1.500 hektar solceller.

Der arbejdes på at flere unge vælger en uddannelse i kommunen for at reducere antallet af 16-25 år flytter fra. I 22 er der oprettet en ny datamatikeruddannelse og 23 en ny pædagoguddannelse.

Kommunen har fokus på erhvervs- og turismeudvikling. Pt. er et nyt projekt med opførelse af et badehotel på Rømø offentliggjort, som samfundsøkonomisk forventes at give en stor effekt.

4) Beskriv kommunens demografiske og socioøkonomiske situation:

(max 1.000 tegn)

Tønder Kommune har fra 2019-2023 haft det 5. største fald i befolkningstallet på 1,89 pct., hvilket er 1,39 procentpoint højere end faldet i yderkommunerne under ét. Modsat har hele landet oplevet en befolkningsfremgang på 2,18 pct. Dette sammenlagt med en stigning i andelen af 70+ årige på 2,88 pct. samt en andel af 80+ årige svarende til 6,64 pct. medfører en skævvridning i den demografiske sammensætning, hvor andelen af de udgiftstunge borgere stiger mod en faldende andel af de erhvervsaktive.

Med en landdistriktsgrad på 42,46 pct. er det vanskeligt for kommunen, at tilrettelægge centrerede servicetilbud for at opnå stordriftsfordele, hvilket medfører et yderligere socioøkonomisk pres.

Sammenholdes dette med en beskæftigelsesfrekvens blandt den laveste fjerdedel og et beskatningsgrundlag på blot 85,34 pct. af landsgennemsnittet svarende til det 5. laveste, er kommunens mulighed for selv at finansiere de stigende udgifter udfordret.

5) Beskriv kommunens aktuelle økonomiske situation:

(max 1.000 tegn)

I 2020 havde Tønder Kommune et udgiftspres vedrørende børn og unge med særlige behov på 126,08 pct. af landsgennemsnittet. I perioden 2020-2022 oplever kommunen yderligere en vækst i udgifterne på 3,37 pct.

Kommunen har i 2023 en likviditet på 1.556 kr. pr. borger under det landsgennemsnitlige niveau, og fra 2023-2024 er der en lav vækst i beskatningsgrundlaget på 80,00 pct. af landsgennemsnittet, som resulterer i det 5. laveste niveau for 2024. Dertil kommer en driftsbalance i 2023 på blot 2.531 kr. pr. borger, hvilket er under både det landsgennemsnitlige niveau og niveauet for yderkommunerne under ét, hvorfor Tønder Kommune har dårlige muligheder for at udbedre det voksende udgiftspres.

Dette afspejler således et økonomisk pres, som kommunen har svært ved at håndtere og sammenholdt med udviklingen på indtægtsiden, der ligger under udviklingen på landsplan, vil det øge forskellen mellem Tønder Kommune og landsgennemsnittet.

6) Beskriv kommunens generelle økonomiske vilkår:

(max 1.000 tegn)

Tønder Kommunes generelle økonomiske vilkår er kendetegnet ved et lavt beskatningsgrundlag samt et relativt højt udgiftspres på både overførsels- og serviceområdet.

I 2022 havde Tønder Kommune udgifter til overførselsområdet svarende til 117,53 pct. af det landsgennemsnitlige niveau, hvoraf kommunen havde et udgiftspres på førtidspensionsområdet svarende til 129,94 pct. Hertil kommer der et udgiftspres til børn og unge med særlige behov, som ligger på 116,61 pct. af det landsgennemsnitlige niveau. Tønder Kommune er dermed, for samtlige af disse tre områder, blandt den fjerdedel af alle 98 kommuner, der har de højeste udgifter.

Finansieringen af disse udgifter er udfordret, idet Tønder Kommune har et beskatningsgrundlag i 2024 på blot 85,34 pct. af landsgennemsnittet, hvilket svarer til det 5. laveste, hvor kommunen for samme år har et beskatningsniveau over det landsgennemsnitlige niveau på 25,01 pct. Hvorfor kommunens generelle økonomiske vilkår således er udfordret.

7) Hvis der ansøges om at indgå udviklingspartnerskab, skal dette angives her samt begrundelse herfor:

(max 1.000 tegn)

II. Eventuelle bemærkninger

Anfør evt. supplerende bemærkninger til ansøgningen:

(max 1.000 tegn)

Tønder Kommune er fortsat meget afhængig af særtilskud, finansieringstilskud og forskellige kompensationsordninger. Udligningsordningen giver ikke tilstrækkelig finansiering til at dække det udgiftspres, der er i forhold til den demografiske udvikling, de stigende udgifter og den lave vækst i indtægtsgrundlaget.

I udligningen viser den positive udvikling i skatteindtægterne, i såvel kommunen som på landsplan, en modsatrettet effekt i Tønder på baggrund af kommunens beskatningsgrundlag inklusiv udligningsmekanismerne.

Der er således fortsat behov for en hjælpende hånd til at sikre mere lige vilkår i forhold til at levere en rimelig service til alle landets borgere.

Kontaktoplysninger til kommunal(e) sagsbehandler(e):

Navn(e) og titel	Jenny Hansen, Økonomichef
Telefonnumre	21498868
Sagsbehandler(e) og afdelingens e-postkasser (adskil flere med semikolon)	jic@toender.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

Dato:

____/____/____

Underskrift:



Tønder Kommune
toender@toender.dk
ATT: Økonomiafdeling

Dato: 30-08-2023
Enhed: Udgifter
Sagsbeh.: Mads Ulrich
Matthiessen
Koordineret med:
Sagsnr.: 2023 - 2114
Dok. nr.: 611989

Afslag på ansøgning om lånedispensation for 2024 fra lånepuljen på det ordinære anlægsområde

Tønder Kommune har søgt om lånedispensation på ca. 35 mio. kr. fra lånepuljen for 2024 på 200 mio. kr. på det ordinære anlægsområde.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ved fordeling af lånepuljen lagt vægt på kommunens likviditet efter kassekreditreglen ved udgangen af 2. kvartal 2023, kommunens beskatningsgrundlag og udgiftsbehov, størrelsen på kommunens langfristede gæld samt kommunens indbyggertal.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal på det grundlag meddele Tønder Kommune afslag på ansøgning om lånedispensation fra puljen for 2024 på det ordinære anlægsområde.

Med venlig hilsen

Birgitte Olesen

Ansøgning om lånedispensation for 2024 på det ordinære anlægsområde

Ansøger: 550 Tønder

Ansøgning om lånedispensation og/eller deponeringsfritagelse for 2024 på det ordinære anlægsområde indtastes og godkendes **senest den 14. august 2023**.

Spørgsmål vedr. ansøgningen kan besvares af August Zillo Vous (azv@im.dk / 72 28 25 82), Alexander Blankholm (abl@im.dk / 72 28 25 55) og Jonatan Basby (joba@im.dk / 72 28 24 38).

Hvad kan der ansøges om?

Lånepuljen for 2024 på det ordinære anlægsområde udgør 200 mio. kr.

Puljen er målrettet kommuner i en økonomisk og likviditetsmæssig vanskelig situation. Der vil ved fordeling af puljen blandt andet blive lagt vægt på kommunens likviditet opgjort efter kassekreditreglen ved udgangen af 2. kvartal 2023, kommunens beskatningsgrundlag og udgiftsbehov samt kommunens langfristede gæld.

Lånepuljen kan anvendes til alle former for anlægsaktiviteter.

Afhængig af størrelsen på det samlede ansøgte lånebeløb til puljen kan eventuelle lånedispensationer fra puljen blive givet ud fra en given procentsats af kommunens ansøgte beløb. Det bemærkes i den forbindelse, at kommunen kun vil kunne bruge lånedispensationen til at lånefinansiere en procentdel af anlægsudgifterne til et givet projekt, som svarer til den udmeldte låneprocent.

Ministeriet skal gøre opmærksom på, at det er kommunens ansvar at foretage de nødvendige lovlighedsvurderinger af de konkrete projekter, og at det ikke er muligt at søge til det samme projekt fra flere puljer.

Kort indberetningsvejledning:

De indtastede oplysninger gemmes i ministeriets database, når der trykkes 'Send'. Efterfølgende ændringer i ansøgningen kan løbende ses og gemmes ved at trykke 'Send'. Ved evt. ønske om et print af det indtastede i en udskrivningsvenlig udgave kan der med fordel trykkes 'Vis' før udprint.

Den endelige indtastning/ansøgning godkendes ved at trykke 'Godkend', hvorefter det indtastede ansøgningskema vises i en udskrivningsvenlig udgave med dato- og underskriftslinje nederst. Denne udgave kan herefter udskrives og underskrives med dato som intern kvittering og dokumentation for ministeriets modtagelse af ansøgningen.

Ansøgt lånebeløb til anlægsprojekter på det ordinære anlægsområde	Indtast lånebeløb (i hele 1.000 kr.)
Indtast det lånebeløb kommunen ansøger om for 2024	35000

Kontaktoplysninger til kommunal(e) sagsbehandler(e):

Navn(e) og titel	Jenny Hansen, Økonomichef
Telefonnumre	21498868
Sagsbehandler(e) og afdelingens e-postkasser (adskil flere med semikolon)	jic@toender.dk

[Sådan behandler vi personoplysninger](#)

Dato:

Underskrift:
